

HRVATSKI ZAVOD ZA POLJOPRIVREDNU
SAVJETODAVNU SLUŽBU

MASLINARSTVO

POMLAĐIVANJE MASLINA

Vaše je masline oštetio požar, tuča ili hladnoća?

Dobili ste u nasljedstvo zapušteni maslinik?

Imate masline stare 40 i više godina koje sve slabije rađaju?

U berbi imate problema jer su mnoge grane pobjegle u vis?

Ne brinite se!

Maslina je gotovo besmrtna biljka. Zahvaljujući njezinim karakteristikama možemo ih vrlo brzo i uspješno obnoviti, odnosno pomladiti.

Potrebna je samo Vaša čvrsta odluka da to učinite, i naravno pila, po mogućnosti motorna.

RAZLOZI POMLAĐIVANJA MASLINE

- pomlađeno stablo daje veći urod i kvalitetnije ulje,
- maslina se lakše i brže bere,
- olakšana je rezidba i zaštita od bolesti i štetnika,
- stablo lakše podnosi sušno razdoblje.

NAČINI POMLAĐIVANJA MASLINE

Dva temeljna načina pomlađivanja masline jesu:

- pomlađivanje krošnje,
- obnova cijelog stabla.

Način koji ćete izabrati ovisit će o vrsti i težini problema Vaših maslina. Što je problem veći, to će mjera biti drastičnija.

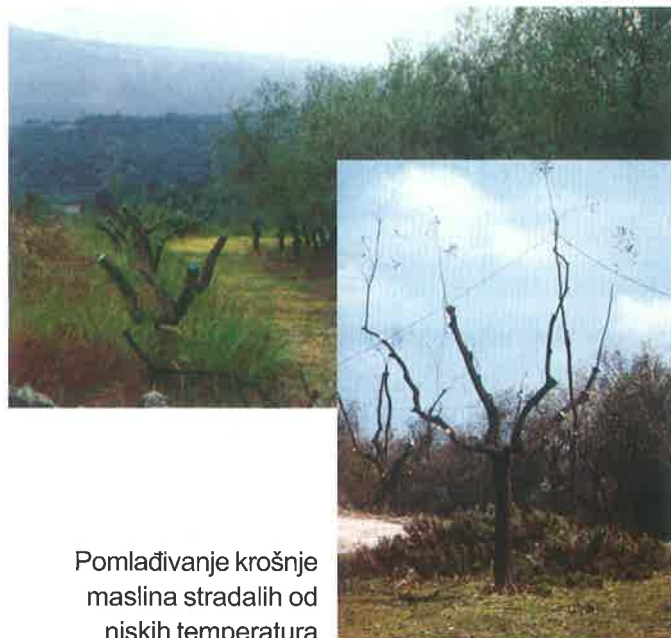
Pomlađivanje krošnje

Pomlađivanje krošnje provodi se samo kada su osnovne grane, odnosno deblo, zdravi i neoštećeni.

Ako je krošnja stradala od požara, tuče, mraza ili štetnika, oštećene grane režu se do zdravog dijela ili do mjesta račvanja.

Ako pomlađivanje provodite da biste zamijenili stare osnovne grane ili da biste snizili previsoku krošnju, to možete učiniti na dva načina. Jedan je način da osnovnu granu skratite do mjesta izbijanja sekundarne grane koja će je zamijeniti. Na sekundarnoj grani trebalo bi izolirati vrh.

Drugi se način koristi ako na osnovnoj grani nemate sekundarnu granu koja Vam može poslužiti kao zamjena.

Pomlađivanje krošnje
maslina stradalih od
niskih temperatura

Osnovna grana tada se skрати na 40-50 cm dužine ili se prereže iznad mjesta račvanja. Tik ispod reza razvit će se mnogobrojni izdanci. U idućih nekoliko godina izabrat ćete jedan koji će zamijeniti odrezanu granu.

Pomlađivanje krošnje

Pomlađivanje krošnje odstranjivanjem svih osnovnih grana

Pravilno odrezana grana

Nepravilno odrezana grana

Snižavanje debla

Krošnju s previsokim deblom najbolje je obnoviti rezom debla na željenu visinu (oko 80 cm). Nove osnovne grane uzgojit ćete od mladica koje izbiju ispod mjesta reza.

Primjer neracionalnog pomlađivanja krošnje. Trebalo je obnoviti cijelo stablo.

Pri pomlađivanju krošnje treba nastojati da novoformirana krošnja bude kotlastog oblika.

Obnova cijelog stabla

Obnova cijelog stabla obavlja se piljenjem debla na razini zemlje, čime omogućujemo razvitak novog stabla iz korijena stare masline. Za stabla s oštećenim deblom to je jedini način pomlađivanja. Ovisno o stanju stabla, odnosno njegova prizemnog dijela, obnovu provodimo iz panja ili iz guka.

Obnova iz panja

Obnovu iz panja obično provodimo za stabla koja su potpuno stradala od mraza ili požara ili su toliko stara da se običnom rezidbom ili gnojdbom ne mogu potaknuti na veći rod. Za ovaj način obnove vrlo je važno da stablo ima dobro razvijen, zdrav i neoštećen panj.

Neposredno pred kretanje vegetacije, dok maslina još miruje, prepilimo stablo što niže pri zemlji, odnosno što bliže gukama na rubu panja. Iz panja, guka i korijena potjerat će mnogi izdanci koje

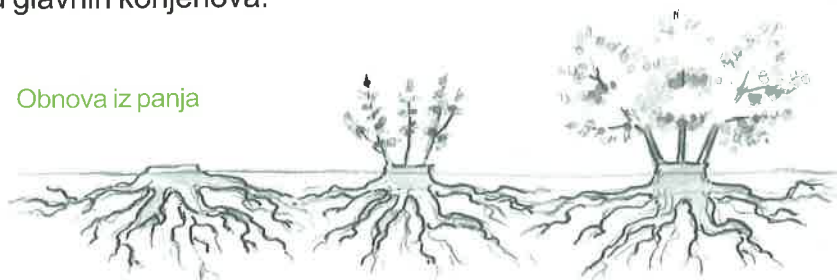
Uklanjanje cijelog stabla rezom do razine zemlje

u prvoj godini nećemo dirati. Idućih godina izdanke prorijedimo, a u 3. ili 4. godini (ovisno o kvaliteti izdanaka) izaberemo 3-4 izdanke koja će formirati novo stablo. Važno je da izaberemo izdanke koji tjeraju iz oboda panja ili iz guka koje su neposredno vezane s jednim od glavnih korijenova.

Primjer neracionalne obnove iz panja

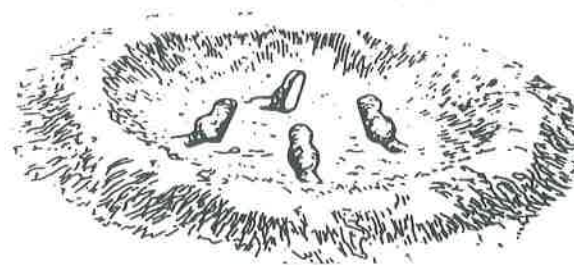
Obnova iz panja

Obnova iz guka

Ovaj način obnove prikladan je za starija stabla koja imaju panj plitko u zemlji, odnosno stabla čiji je panj šupalj i bolestan.

Stablo se prepili na razini zemlje a potom se od panja odvoji najjače korijenje s pripadajućim gukama. Panj se zatim izvadi iz zemlje, a s izdancima koji će potjerati iz guka postupit ćete isto kao pri obnovi iz panja.

Obnova iz guka

Primjeri uspješne obnove cijelog stabla iz panja odnosno guka

Postupno pomlađivanje

Glavni cilj postupnog pomlađivanja jest skratiti što je više moguće razdoblje bez uroda, odnosno razdoblje sa smanjenim urodom.

U literaturi se pod pojmom postupno pomlađivanje obično navodi djelomično pomlađivanje krošnje uz istovremeni uzgoj izdanaka iz guka ili korijenja. Izdanci se mogu razviti spontano, ali razvoj najčešće izazivamo zasijecanjem guke (rovašenje) ili odvajanjem guke od panja. S izdancima koji potjeraju postupamo kako je opisano za obnovu cijelog stabla. Kada se iz odabranih izdanaka razvije novo stablo (nakon 5-6 godina), ukloni se staro stablo s preostalim dijelovima panja. Nedostatak ovakva načina pomlađivanja jest da

Postupno pomlađivanje

često novo stablo, koje raste pored starog, otežava berbu i rezidbu. Također, katkad je otežano odstranjivanje starog stabla, pri čemu se može oštetiti novo stablo.

Postupno pomlađivanje može se primijeniti i pri pomlađivanju krošnje (ako snizujemo krošnju ili obnavljamo stare grane). To radimo tako da svake

godine skratimo samo jednu ili dvije osnovne grane.

Jedan od mogućih načina smanjenja gubitka uroda jest postupno pomlađivanje maslinika. To činimo tako da svake godine obnovimo cijela stabla samo u jednom dijelu maslinika, a ostali dio možemo normalno brati.

PRAVILA KOJA VRIJEDE ZA SVE NAČINE OBNOVE

- sva mjesta reza s velikim ranama potrebno je odmah nakon rezidbe izgladiti, dezinficirati s 1 % bakrenim preparatom i zaštititi nekim od sredstava za premazivanje rana u voćarstvu;
- mladice koje su izbile ispod mjesta reza prvu godinu ne smiju se dirati, a idućih godina treba ih postupno prorjeđivati (vidi opis obnove iz panja);
- pomlađivanje bez pravilne obrade, bez odgovarajuće gnojidbe, bez rezidbe i zaštite od bolesti i štetnika neće dati očekivane rezultate;
- uzgoj nove rodne masline postupan je i traje više godina, pa se morate pomiriti s djelomičnim smanjenjem uroda.

ČESTE POGREŠKE PRI POMLAĐIVANJU

- ostavljaju se truli dijelovi guke, iz kojih potom izbijaju izdanci;
- izdanak se ostavlja previsoko na panju;
- odabrani izdanak nema jaki korijen (žilu);
- na istom korijenu ostavljena su dva ili više izdanka;
- ostavljen je preveliki broj izdanaka za budući grm ili stablo.

Izvori fotografija: Oljka in oljčno olje, Kmečki glas; Olivae No. 14; Olivae No. 86; l'Informatore Agrario 46/1998 - Crteži: Hrvoje Ružić

Autori: **BERNARD BOKŠIĆ**, dipl. inž. agr.,
VERA HODŽIĆ, dipl. inž. agr.,
ŽARKO KOVAČIĆ, dipl. inž. agr.,
dr. sc. **UGO TOIĆ**

Odgovorni urednik: dr. sc. Ivan Katalinić

Grafička priprema: Damir Ravlić

Tisak: FiLeDaTa, Zagreb

Nakladnik:

Hrvatski zavod za poljoprivrednu savjetodavnu službu

Ulica grada Vukovara 78 • 10000 Zagreb

telefon: (1) 61 06 190 • fax: (1) 61 09 140

e-mail: hzpss@hzpss.hr

http://www.hzpss.hr/

Za detaljnije informacije obratite se savjetniku HZPSS